

पवित्राणां त्रिसुपणां दिग्मन्त्राणां ॥ १४ ॥ अभिषेचनं तीर्थेषु यज्ञातिऽवभृथे वास्नानं ॥ १५ ॥ भावश्चित्तं ॥ १७ ॥ नहुष्करमिति इन्द्रियगामिनां विषयाणां विशुद्धिर्विना अशनभोगः सुकरं भोगो विषयशुद्धिनापेक्षते पण्यांगनासंगादिनापितस्तिद्धेः किंतु अनाशित्वं अमृतत्वं भोगवर्जनं वातां विनानसुकरं यतोऽहुष्करं स्वभावतोऽसंपादयितुं योजना हुष्करत्वे हेतुमाहार्थेन विकारीति सुहुष्करतरंदुर्जयं ॥ १८ ॥ १९ ॥ ज्ञातिभ्यः पुत्राद्यर्थे शुक्लदेहः शुक्लवस्त्रपुष्पाजीवी अविकल्मषः शुक्लवस्त्रायः कुटुंबपीडयति स निष्कल्मषो न भवतीत्यर्थः तस्योपपादनमुत्तरार्धेन हिंसेति अनाशित्वं अशनत्यागः ॥ १०० ॥ १०१ ॥

पुण्यतीर्थाभिषेकं च पवित्राणां च कीर्तनं ॥ सद्भिः संभाषणं चैव प्रशस्तं कीर्त्यते बुधैः ॥ १४ ॥ साधुसंगमपूतेन वाक्सुभाषितवारिणा ॥ पवित्रीकृतमात्मानं संतोमन्यं तिनित्यशः ॥ १५ ॥ त्रिदंडधारणं मौनं जटाभारोथमुंडनं ॥ वल्कलाजिनसंवेष्टं व्रतचर्याभिषेचनं ॥ १६ ॥ अग्निहोत्रं वनेवासः शरीरपरिशोषणं ॥ सर्वाण्येतानि मिथ्यास्युर्यादिभावो न निर्मलः ॥ १७ ॥ नहुष्करमनाशित्वं सुकरं त्व्यशनं विना ॥ विशुद्धिं च क्षुरादीनां षण्णामिन्द्रियगामिनां ॥ विकारिते पांराजेंद्रसुहुष्करतरं मनः ॥ १८ ॥ ये पापानि न कुर्वन्ति मनोवाक्कर्मबुद्धिभिः ॥ ते तपंति महात्मानो न शरीरस्य शोषणं ॥ १९ ॥ न ज्ञातिभ्यो दयायस्य शुक्लदेहो विकल्मषः ॥ हिंसासातपसस्तस्य नानाशित्वं तपः स्मृतम् ॥ १०० ॥ तिष्ठन् गृहे चैव मुनिर्नित्यं शुचिरलंकृतः ॥ यावज्जीवं दयावांश्च सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ १०१ ॥ न हि पापानि कर्माणि शुद्ध्यंत्यनशनादिभिः ॥ सीदत्यनशनादेव मांसशोणितलेपनः ॥ २ ॥ अज्ञातं कर्म कृत्वा च क्लेशो नान्यत्प्रहीयते ॥ नाग्निर्देहं तिकर्माणि भावशून्यस्य देहिनः ॥ ३ ॥ पुण्यादेव प्रव्रजंति शुद्ध्यंत्यनशनानि च ॥ न मूलफलभक्षित्वान्नमौनान्नामिलाशनात् ॥ ४ ॥ शिरसो मुंडनाद्वापि न स्थानकुटिकासनात् ॥ न जटाधारणाद्वापि न तु स्थंडिलशय्या ॥ ५ ॥ नित्यं त्यनशनाद्वापि नाग्निशुश्रूषणादपि ॥ न चोदकप्रवेशेन न च क्ष्माशयनादपि ॥ ६ ॥ ज्ञानेन कर्मणा वापि जरा मरणमेव च ॥ व्याधयश्च प्रहीयंते प्राप्यते चोत्तमं पदं ॥ ७ ॥ बीजानि त्वग्निदग्धानि न रोहंति पुनर्यथा ॥ ज्ञानदग्धैस्तथा क्लेशैर्नात्मा संयुज्यते पुनः ॥ ८ ॥ आत्मना विप्रहीणानि काष्ठकुड्योपमानि च ॥ विनश्यंति न संदेहः फेनानीव महार्णवे ॥ ९ ॥

मांसशोणितलेपनः देहः ॥ २ ॥ अज्ञातं शास्त्रात्किंतु स्वयमेव कल्पितं तप्तशिलारोहणादि तेन क्लेश एव न तु अन्यत्सापंप्रहीयते भावशून्यस्येति तद्विभावश्चेत्तु शुद्धिहेतुरिति भावः ॥ ३ ॥ पुण्यादेव दयात्पातवाङ्मनः कायशुद्धिरूपान्त्रैवैराग्यशुद्धिमोक्षाः स्युर्न तु फलाद्यनानादिनेत्यर्थः ॥ ४ ॥ स्थानकुटिकासनात्स्थावरगृहत्यागात् ॥ ५ ॥ ६ ॥ विधिस्तिस्रमाह ज्ञानेनेति ॥ ७ ॥ क्लेशैः अविद्यादिभिः ॥ ८ ॥ आत्मनेति शरीराणीति शेषः आत्मना विप्रहीणानि निरात्मकानि रज्जूणादिवत् यतः काष्ठादिसमानि जडानि दृश्यानीत्यर्थः एतेन यद्दृश्यं तन्मिथ्येति नियमो दर्शितः मूढदृष्ट्यापि नियमांतरमाह विनश्यंतीति यद्दृश्यं तद्विनाशितोऽतोऽपि यदादिकमहंकारश्च साक्षिभास्यत्वात् घटवद्विनाशेवेत्यर्थः ॥ ९ ॥